

IUSTORIA 2021

Право и религија

Law and Religion

25-27. март 2021, Правни факултет Универзитета у Београду
(онлајн)

March 25th-27th 2021, University of Belgrade Faculty of Law (online)

Конференција се одржава преко платформе **Cisco Webex Meetings**, и отворена је за све заинтересоване слушаоце.

The conference will be held over the **Cisco Webex Meetings** platform, and is open to all interested listeners.

Линк за догађај:

Event link:

<https://ppma.webex.com/ppma/j.php?MTID=m64abbee6aa0cd382ccf98e524614a48e>

<https://ppma.webex.com/ppma/j.php?MTID=m64abbee6aa0cd382ccf98e524614a48e>

или

or

Број догађаја: 181 210 3216

Event number: 181 210 3216

Шифра: **Iustoria2021**

Password: **Iustoria2021**

Учесници који излажу ће добити и посебан позив мејлом кроз Вебекс софтвер.

Participants presenting at the conference will also get a special invitation by e-mail through Webex.

ПРОГРАМ

PROGRAMME

Први дан – четвртак, 25. март

Day 1 - Thursday, March 25th

Свечано отварање конференције:

09:30 | Formal conference opening:

проф. др Зоран Мирковић, декан Правног факултета Универзитета у Београду

Prof. Dr Zoran Mirković, Dean of the University of Belgrade Faculty of Law

проф. др Милена Полојац, професорка Римског права на Правном факултету Универзитета у Београду, шефица Катедре за правну историју

Prof. Dr Milena Polojac, professor of Roman Law at the University of Belgrade Faculty of Law, Head of the Department of Legal History

доц. др Далибор Ђукић, наставник Црквеног права и члан Организационог одбора

Ass. Prof. Dr Dalibor Đukić, professor of Ecclesiastical Law and member of the Organizing Committee

Додела награде Фондације Алан Вотсон за 2020/21

Alan Watson Foundation award for 2020/21

проф. др Сима Аврамовић, председник Фондације

Prof. Dr Sima Avramović, President of the Foundation

Прво пленарно предавање:

10:00 | **First keynote lecture:**

проф. др Срђан Шаркић
(Правни факултет Универзитета у Новом Саду)

Prof. Dr Srđan Šarkić
(University of Novi Sad Faculty of Law)

Кривична дела против цркве и религије у средњовековном српском праву

Crimes against the Church and Religion in Medieval Serbian Law

Дискусија

Discussion

Кратка пауза

11:15 | Short break

I сесија: Право и религија у Европи у антици и раном средњем веку (енглеска сесија)

Улога Јупитера у организацији аргументације у Цицероновим беседама
Ана Шуменковић (Филозофски факултет Универзитета у Београду, Одељење за класичне науке)

Улога црквених великодостојника у очувању римског права у Византијском царству

Рихито Ватанабе (Правни факултет Универзитета Хитоцубаши)

Новела XVII у светлу Lex Iulia de maiestate: студија случаја Хиларија од Арлеса

Викторија Сарацин (Факултет за право и администрацију и Институт за класичну филологију Универзитета у Варшави)

Божји суд: социолошко-правна перспектива

Марко Дал Монте (Одељење за социологију права Универзитета Лунд)

Однос права и религије на примеру црквеног права у средњовековној Европи

Дмитриј Долгих (Правни факултет Руског државног Универзитета правосуђа)

Дискусија

Кратка пауза

11:30 Session I: Law and Religion in Europe in the Antiquity and Early Middle Ages (English session)

▪ *The Role of Jupiter in Argumentation Schemes of Cicero's Orations*

Ана Шуменковић (University of Belgrade Faculty of Philosophy, Department of Classics)

▪ *Role of church officials in the survival of Roman law in the Byzantine Empire*

Rihito Watanabe (Hitotsubashi University Faculty of law)

▪ *Novella XVII in the light of Lex Iulia de maiestate: Hilary of Arles case study*

Wiktorja Saracyн (University of Warsaw Faculty of Law and Administration and Institute of Classical Philology)

▪ *Trial by Ordeal: a socio-legal perspective*

Marco Dal Monte (Lund University Department of Sociology of Law)

▪ *Relations between law and religion on the example of Canon Law in Medieval Europe*

Dmitry Dolgikh (Russian State University of Justice Faculty of Law)

Discussion

13:15 Short break

II сесија: Право и религија у антици (српска сесија)

Темис и Дике – правда у грчкој митологији

Исидора Фирст (Правни факултет Универзитета у Београду)

Схватања и слике правде у хеленском свету: Темиса и Дике

Александар Цветковић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Иван Милековић (Филозофски факултет Универзитета у Београду, Одељење за Историју уметности)

Божји суд у старом и средњем веку

Богдан Стојановић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Однос ране Цркве према позитивном праву

Матија Стојановић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Целибат у старом и средњем веку – од религијске праксе до норме

Страхиња Костадиновић (Филозофски факултет Универзитета у Нишу)

Стефан Милић (Правни факултет Универзитета у Нишу)

Дискусија

Кратка пауза

13:30 Session II: Law and Religion in the Antiquity (Serbian session)

▪ *Themis and Dike- justice in Greek Mythology*

Isidora Fürst (University of Belgrade Faculty of Law)

▪ *Interpretations and images of justice in Hellenic world: Themis and Dike*

Aleksandar Cvetković (University of Belgrade Faculty of Law)

Ivan Mileković (University of Belgrade Faculty of Philosophy, Department for Art History)

▪ *Trial by ordeal in the Antiquity and Middle Ages*

Bogdan Stojanović (University of Belgrade Faculty of Law)

▪ *Relations between the Early Church and the positive law*

Matija Stojanović (University of Belgrade Faculty of Law)

▪ *Celibacy in the Antiquity and Middle Ages – from religious practice to law*

Strahinja Kostadinović (University of Niš Faculty of Philosophy)

Stefan Milić (University of Niš Faculty of Law)

Discussion

15:15 Short break

III сесија: Право и црква у средњовековној Србији (српска сесија)

Модели односа цркве и државе – развој и имплементација у средњовековној Србији

Никола Гаšпарић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Кривична дела римокатоличког прозелитизма у Душановом законик

Стефан Стојановић (Правни факултет Универзитета у Нишу)

Брак и примена кривичног права у брачним односима у Немањинској држави

Милица Петровић (Правни факултет Универзитета у Београду)

15:30 Session III : Law and the Church in Medieval Serbia (Serbian session)

▪ *Models of church-state relations – development and implementation in medieval Serbia*

Nikola Gašparić (University of Belgrade Faculty of Law)

▪ *Criminal offences of Roman Catholic proselytism in Dušan's Code*

Stefan Stojanović (University of Niš Faculty of Law)

▪ *Marriage and application of criminal law in marital relationships in Serbia under the Nemanjić dynasty*

Milica Petrović (University of Belgrade Faculty of Law)

Неки аспекти правног уређења баштинских цркава у српском средњовековном праву

Ђорђе Степић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Утицај Српске православне цркве на камату

Ђорђе Гојковић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Дискусија

Some aspects of legal status of manor churches in medieval Serbian law

Đorđe Stepić (University of Belgrade Faculty of Law)

Influence of the Serbian Orthodox Church on interest

Đorđe Gojković (University of Belgrade Faculty of Law)

Discussion

Други дан – петак, 26. март

Day 2 - Friday, March 26th

Друго пленарно предавање:

Проф. др Вим Декок

(Правни факултет Католичког универзитета у Левену)

Право и моралност пословања у Европи у раном новом веку

Дискусија

Кратка пауза

10:00

Second keynote lecture:

Prof. Dr Wim Decock

(KU Leuven Faculty of Law)

The Law and Morality of Business in Early Modern Europe

Discussion

11:15

Short break

IV сесија: Старе вере, нови изазови (енглеска сесија)

Акти *Corrector cleri civitatis et diocesis Pragensis* и његов световни пандан

Вероника Ондрашкова (Правни факултет Масариковог универзитета)

Између слободе и дужности: како је облигационо право Јевреја помирило оба

Агата Навацка (Колеџ MISH Универзитета у Варшави)

Утицај вероисповести трговца на развој Пословног права током Златног века Шпаније: казуистички приступ Томаса де Меркада и Мартина де Азпилкуета Трговинском праву

Алексис Аудемар (Центар за историју правосуђа Универзитета у Лилу)

Правни положај непреобраћених староседелаца у португалској Америци (16. – 18. век)

Сара Кели Лимао Папа (Правни факултет Федералног универзитета у Сеари)

Дискусија

Кратка пауза

11:30

Session IV: Old faiths, new challenges (English session)

The Agenda of the Corrector of the Clergy in the Diocese of Prague and its secular equivalent

Veronika Ondrášková (Masaryk University Faculty of Law)

Between freedom and duty: how Jewish Law of obligations merged both

Agata Nawacka (University of Warsaw College of Interdisciplinary Individual Studies in Humanities and Social Sciences – Kolegium MISH UW)

The impact of the merchant's confession in the development of Business Law during the Siglo de Oro: the Tomás de Mercado and Martin de Azpilcueta's casuistic approach to Commercial Law

Alexis Audemar (University of Lille Centre for Judicial History)

The legal status of non-converted indigenous peoples in Portuguese America (16th – 18th centuries)

Sarah Kelly Limão Papa (Federal University of Ceará Faculty of Law)

Discussion

13:00

Short break

V сесија: Еволуција шеријатског права (енглеска сесија)

Трансформација зине: настанак нових облика зине

Шехрибан Имрак (Универзитет Париз 1 Пантеон-Сорбона, Одељење за историју Африке, Магреба и Средњег истока)

Изучавање односа између права и религије у мултинационалним друштвима; случај Османског царства и Републике Турске

Јасемин Бајкал (Факултет друштвени наука Универзитета Дузце, Одељење за предузетништво)

Интестатско наслеђивање у Турској. Право инспирисано религијом или и даље засновано на свом секуларном наслеђу?

Michał Tutaj (Факултет за право и администрацију Универзитета у Варшави)

13:15

Session V: Evolution of Shariah Law (English session)

Transformation of the zina: the invention of new types of zina

Şehriban Imrak (University of Paris 1 Panthéon-Sorbonne, Department for History of Africa, the Maghreb and the Middle East)

Examination of the relationship between the concepts of law and religion in multinational societies; the case of the Ottoman Empire and the Republic of Turkey

Yasemin Baykal (Düzce University Faculty of Social Sciences, Department of entrepreneurship)

Intestate succession in Turkey. Law inspired by religion or still based on its secular heritage?

Michał Tutaj (University of Warsaw Faculty of Law and Administration)

Шеријатско право у Краљевини Југославији

Симо Илић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Дискусија

Кратка пауза

14:45

Shariah law in the Kingdom of Yugoslavia

Simo Ilić (University of Belgrade Faculty of Law)

Discussion

Short break

VI сесија: Промене у верским заједницама на Балкану (српска сесија)

Правно уређење Свете горе са посебним освртом на забрану уласка на Свету гору – аватон

Адријана Илић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Василије Митровски (Правни факултет Универзитета у Београду и Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за германистику)

Државна црква у Књажевини и Краљевини Црној Гори

Владимир Џомић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Владе Србије и Београдска митрополија (1878-1889)

Видан Богдановић (Филозофски факултет Универзитета у Приштини с привременим седиштем у Косовској Митровици)

Вјерске заједнице у Босни и Херцеговини од 1878 – 1918. године

Милица Ристић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Кривица, одговорност и право(славље)

Анђела Ристић (Правни факултет Универзитета у Нишу)

15:00 Session VI: Changes in the Religious Communities of the Balkans (Serbian session)

- Legal status of the Holy Mountain with the special attention drawn to the restriction of access – avaton

Adrijana Ilić (University of Belgrade Faculty of Law)

Vasilije Mitrovski (University of Belgrade Faculty of Law and Faculty of Philology, Department for German Studies)

- State Church in the Principality and Kingdom of Montenegro

Vladimir Džomić (University of Belgrade Faculty of Law)

- The governments of Serbia and the Metropolitanate of Belgrade (1878-1889)

Vidan Bogdanović (University of Priština (temporary seat in Kosovska Mitrovica) Faculty of Philosophy)

- Religious communities in Bosnia and Hercegovina during 1878 – 1918

Milica Ristić (University of Belgrade Faculty of Law)

Guilt, liability, law and Orthodoxy

Anđela Ristić (University of Niš Faculty of Law)

Трећи дан – субота, 27. март

Треће пленарно предавање:

проф. др Пијетро Ло Јаконо
(LUMSA Универзитет у Риму)

Римокатоличка црква и некатоличке конфесије у историји италијанског правног система

Дискусија

Кратка пауза

Day 3 - Saturday, March 27th

10:00 Third keynote lecture:

Prof. Dr Pietro Lo Iacono
(LUMSA University Rome)

The Roman Catholic Church and non-catholic denominations in the history of the Italian legal system

Discussion

11:15 Short break

VII сесија: Промене у савременој историји (енглеска сесија)

Савремена римокатоличка доктрина – „само“ благи утицај на модерно право или правни систем сам по себи

Софија Лекић (Правни факултет Универзитета у Београду и Факултет политичких наука Универзитета у Београду)

Утицај религије на приватно право: пример брачног права за време Друге пољске републике (1918. – 1939.)

Антони Ципријански (Факултет за право и управу Универзитета у Варшави)

Законодавство и религија у Краљевини Срба, Хвата и Словенаца и Краљевини Југославији

Ђорђе Тимотијевић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Црква, словачка држава за време рата и јеврејска заједница у Нитри

Јан Транжик (Правни факултет Масариковог универзитета)

Дискусија

Кратка пауза

11:30 Session VII: Changes in Contemporary History (English session)

- Contemporary Roman Catholic Doctrine – 'Only' A Mild Influence On Modern Law, Or A Legal System In Its Own Right?

Sofija Lekić (University of Belgrade Faculty of Law and Faculty of Political Sciences)

- The influence of religion on private law: example of matrimonial law in the Second Polish Republic (1918-1939)

Antoni Cyprijański (University of Warsaw Faculty of Law and Administration)

- Legislation and religion in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenians and Kingdom of Yugoslavia

Đorđe Timotijević (University of Belgrade Faculty of Law)

- Church, wartime Slovak State, and Jewish community in Nitra

Jan Tranžik (Masaryk University Faculty of Law)

Discussion

13:00 Short break

VIII сесија: Контроверзе модерног права и религије (енглеска сесија)

Историја заштите права верника у руском законодавству

Полина Сергејевна Коробова (Правни факултет Националног истраживачког универзитета - Виша економска школа у Санкт Петербургу)

Да ли је прикладно финансирање цркава и религијских заједница из државног буџета?

Малгорзата Бишчаник (Факултет за право и администрацију Универзитета у Варшави)

Значај црквеног права за уобличавање принципа favor sexus

Лусијана Алејшо (Правни факултет Универзитета у Лисабону)

Неки верски аспекти и правна регулатива асистиране репродукције: вероватноћа конвергенције у Републици Белорусији

Арина Александровна Сасова (Правни факултет Белоруског државног економског Универзитета)

Дискусија

Кратка пауза

13:15 Session VIII: Controversies of Modern Law and Religion (English session)

History of protection of the rights of believers in Russian legislation

Polina Sergeevna Korobova (National Research University Higher School of Economics in St. Petersburg Faculty of Law)

Is state funding of churches and religious associations appropriate?

Małgorzata Biszczyńska (University of Warsaw Faculty of Law and Administration)

The importance of canon law in the framing of the principle of favor sexus

Luciana Aleixo (University of Lisbon Faculty of Law)

Some Religious and Legal Rules on Assisted Reproductive Technologies: Probability of Convergence in the Republic of Belarus

Arina Alexandrovna Sasova (Belarusian State Economic University Faculty of Law)

Discussion

14:45 Short break

IX сесија: Однос модерне државе и цркве (српска сесија)

Правноисторијска анализа верских промисорних заклетви владара Србије у 19. и 20. веку

Миљан Лазовић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Православље у Украјини: једна вера – три црквене организације

Николај Спсај (Правни факултет Универзитета у Београду)

Pravo i religija u Japanu – dvije latice trešnjinog svijeta nakon Meiji restauracije

Филип Новаковић (Правни факултет Универзитета у Бањој Луци)

Канцелпараграф – историјскоправни, црквеноправни и уставноправни аспекти

Василије Марковић (Правни факултет Универзитета у Београду)

Марко Ромић (Правни факултет Универзитета у Бањој Луци)

Биоетичке дилеме питања абортуса: еугенички покрет у Нацистичкој Немачкој

Тамара Загорац (Правни факултет Универзитета у Београду)

Дискусија

Затварање конференције

15:00 Session IX: Relations of the Modern State and Church (Serbian session)

Legal historical analysis of religious promissory oaths of Serbian rulers in 19th and 20th century

Miljan Lazović (University of Belgrade Faculty of Law)

Orthodoxy in Ukraine: one faith – three ecclesiastical organizations

Nikola Sapsaj (University of Belgrade Faculty of Law)

Law and religion in Japan – two petals of the cherry blossom after the Meiji restoration

Filip Novaković (University of Banja Luka Faculty of Law)

The Pulpit Law – legal-historical, legal-clerical and constitutional aspects

Vasilije Marković (University of Belgrade Faculty of Law)

Marko Romić (University of Banja Luka Faculty of Law)

Bioethical dilemmas of abortion: eugenics movement in the Nazi Germany

Tamara Zagorac (University of Belgrade Faculty of Law)

Discussion

Closing of the conference